

№ 22.

Warszawa, d. 30 maja 1925 r.

№ 22.

REDAKCJA i ADMINISTRACJA: Warszawa, Krak.-Przedmieście 5 m. 4, tel. 114-26. Adres telegr.: „Metalowcy—Warszawa“.

Prenumerata wynosi wraz z przesyłką w kraju: Złp. 4 kwartalnie. Nr. pojedynczy gr. 40.
Członkowie Polskiego Związku Przemysłowców Metalowych otrzymują „PRZEMYSŁ METALOWY“ bezpłatnie.

**SZWEDZKIE
ŁOŻYSKA
KULKOWE**

SKF

**Warszawa
Kopernika 13
Telefon 12-14**

339

PRAKTYKI STUDENCKIE W 1925 r.

Prezydjum Rady Polskiego Związku Przemysłowców Metalowych zwraca się z prośbą do fabryk stowarzyszonych, które dotychczas nie odpowiedziały na okólnik Związku Nr. 14894 z dn. 2. IV. r. b. w sprawie praktyk studenckich, o zawiadomienie dyrekcji Związku przed 10-ym czerwca r. b. ile miejsc zechcą zarezerwować u siebie dla studentów praktykantów podczas letnich wakacji.

Prezydjum Rady zaznacza, że pomimo obecnych ciężkich warunków finansowych fabryki stowarzyszone w własnym dobrze zrozumianym interesie powinny za przykładem lat ubiegłych udostępnić studentom politechniki za znajomienie się z przyszłymi warsztatami pracy.

ZE SPRAW CELNYCH.

W związku z pracami przygotowawczymi do rewizji umowy handlowej z Austrią, Polski Związek Przemysłowców Metalowych prosi swych członków o nadsyłanie materiałów w tej sprawie. Przy badaniu należy wziąć pod uwagę, że Austria w pierwszym rzędzie domagać się będzie utrzymania nadal tych zniżek celnych, które jej przypadają, na zasadzie klauzuli największego uprzywilejowania, na skutek naszej dawnej umowy z Francją, a które odpadają po wejściu w życie nowej umowy z dnia 9/XII. 924 r.

Co do wywozu do Austrii, to należy zbadać będące w mocy austriackie taryfy konwencyjne, których zniżki, udzielone innym państwom, przypadają nam na podstawie klauzuli największego uprzywilejowania.

ZMIANA TARYFY CELNEJ.

W № 52 „Dz. Ustaw“ ukazało się rozporządzenie ministerjalne z dnia 19 maja r. b. w sprawie częściowej zmiany taryfy celnej z dnia 26 marca 1924 roku. Zmiany dotyczą nie tylko stawek celnych, lecz wprowadzają większe zróżniczkowanie, przez co usunięte zostało wadliwe ustosunkowanie stawek dawnej taryfy.

Taryfa celna w nowej redakcji weszła w życie z dniem 26 maja, dotychczas zaś obowiązujące brzmienie zmienionych pozycji, punktów i liter taryfy celnej z dnia 26 czerwca 1924 r. ma zastosowanie w ciągu piętnastu dni od daty wejścia w życie rozporządzenia t. j. od dnia 26 maja, o ile chodzi o towary, które:
a) zostały nadane do przewozu koleją, statkiem lub pocztą bezpośrednio do polskiego obszaru celnego najpóźniej w przeddzień ogłoszenia rozporządzenia, lub
b) zalegają na polskim obszarze celnym w dniu ogłoszenia rozporządzenia w składach celnych.

Ze zmian taryfy celnej podajemy tylko pozycje taryfy celnej, obejmujące wyroby przemysłu metalowego, zestawiając stawki nowe i dawne za 100 kg. w złotych.

	Pozycja tar. celnej		Stawka nowa dawna
Z 149	Wyroby z miedzi, stopów miedzi i innych metali i stopów wymienionych w poz. 143: p. 4. Naczynia czelne oraz ich części z niklu i aluminium: I. niepolerowane		380 190
	II. polerowane lub malowane		500 250
Z 158	Wyroby nożownicze: p. 3. Wyroby z pp. 1 i 2, połączane i posrebrzane lub w oprawie połączanej, posrebrzanej, z szyldkretu, perłowej masy, kości stoniowej i mamutowej, albo z ozdobami z tych materiałów, również z ozdobami ze złota i srebra		3000 1500
Z 163	Wyroby z cyny i jej stopów oraz wyroby z cynku i jego stopów z ołowiem: p. 8. Wyroby z cyny i jej stopów, oprócz osobno wymienionych: c) wyroby o charakterze artystycznym i z urzyszeniami en relief: statuetki, medaliony, popielniczki, wazy, rączki i t. p., niezależne od wagi w sztuce		1200 400
	p. 9. Tubki cynowe do napełniania, korki do butelek, chociażby z dodatkiem koka naturalnego oraz kapsle		500 350

Uwaga. Wyroby, wymienione w tej pozycji, oprócz p. 4, pokryte nieszlachetnymi metalami, opłacaia cło z dodatkiem 30%; polerowane lub malowane—z dodatkiem 15%.

Pozycja tar. celnej		Stawka nowa	dawna
Z 164	Wyroby z ołowiu i jego stopów: p. 7. Kapsle z ołowiu i jego stopów, również cynowane lub pokryte innymi nieszlachetnymi metalami: a) niemalowane i nielakierowane b) malowane lub lakierowane c) wszelkie z wyciśniętymi literami lub wzorami p. 8. Korki do butelek, chociażby z dodatkiem korka naturalnego p. 9. tubki do napełniania	250 350 450	150 200 200
	Uwaga 1. Wyroby, wymienione w tej pozycji, z wyjątkiem p. 7, malowane opłacają cło z dodatkami 15%.		
	Uwaga 2. Wyroby, wymienione w tej pozycji, z wyjątkiem p. 7, pokryte wewnątrz lub zewnątrz cyną lub inn. nieszlachetnymi metalami, opłacają cło z dodatkiem 30%.		
Z 173	Wozy (wymieniamy tylko wyroby przemysłu metalowego; przyp. Red.): p. 3. Kołowce (welocepedy): a) jedno i dwukołowe (rowery i bicykle) od sztuki b) trzykołowe od sztuki c) czterokołowe p. 7. Części kołowców metalowe we wszelkim stanie	30 90 135 120	20 60 90 90
	Uwaga. Towary, objęte niniejszą pozycją, z wykończeniem tapicerskim opłacają cło z dodatkiem 40%. Siedzenia dla kierowców nie biorą się pod uwagę. Samochody osobowe, zaopatrzone w karoserję karetkową, opłacają cło z dodatkiem	60%	35%
Z 174	p. 3. Wagony kolei konnych i tramwai elektrycznych: a) motorowe od sztuki b) przyczepne i konne	6000 3000	1050 680
Z 212	Guziki i spinki: p. 1. lit. a) wszelkie metalowe, oprócz złotych, srebrnych, platynowych (poz. 148) i guzików blaszanych spodniowych (p. 212 p. 3), lniane, bawełniane, wełniane i jedwabne p. 3. guziki blaszane (złożone z blaszek) spodniowe	800 450	660 330
Z 516	p. 4. lit. a) pióra do pisania (stałówki) — łącznie z wagą bezpośredniego opakowania	700	450

Zmiany stawek, dotyczących poz. 167, nie są narazie przewidywane.

ODPISANIA NA AMORTYZACJĘ PRZY WYMIARZE PODATKU DOCHODOWEGO.

Zgodnie z treścią okólnika ministerstwa skarbu z dnia 8 maja r. b. L. D. P. O. 1451/II, w sprawie odpisań na amortyzację przy wymiarze podatku dochodowego, podajemy do wiadomości czytelników co następuje.

I. Odpisania na zużycie winny być, począwszy od roku podatkowego 1925, uskutecznione na zasadach, wyłuszczonych w § 16 rozporządzenia ministra skarbu z dnia 14 maja 1921 r. (Dz. U. R. № 48, poz. 298).

Za podstawę do ustalenia wysokości odpisań służyć ma wartość przedmiotów, podlegających zużyciu, wykazana w zamknięciu rachunkowym roku operacyjnego, miarodajnego do ustalenia podstaw wymiaru podatku, o ile przed dniem tego zamknięcia sporządzono bilans otwarcia w złotych w myśl rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 25 czerwca 1924 r. (Dz. U. № 55 poz. 542).

O ile zaś przed dniem zamknięcia roku operacyjnego nie został sporządzony bilans otwarcia w złotych, wówczas za podstawę do ustalenia wysokości omawianych odpisań należy przyjąć wartość przedmiotów wykazaną w bilansie otwarcia w złotych, sporządzonym po dniu zamknięcia roku operacyjnego, miarodajnego do ustalenia podstaw wymiaru, pod warunkiem wszakże, że wartość przedmiotów nabytych w okresie między dniem zamknięcia roku operacyjnego, a datą sporządzenia bilansu otwarcia w złotych, zostanie wyeliminowaną.

II. Zamiast uskutecznienia odpisań w sposób wskazany w części pierwszej niniejszego rozporządzenia, przedsiębiorstwa przemysłowe, prowadzące prawidłowe księgi handlowe, mogą, o ile chodzi o rok podatkowy 1925, potrącać tytułem odpisań na zużycie najwyższej 25% dochodu podatkowego. Dla powyższego celu dochód podatkowy winien być ustalony bez jakichkolwiek potrąceń na amortyzację.

Z ŻAŁOBNEJ KARTY.

Dnia 22 maja r. b. po krótkiej chorobie zmarł w Warszawie w sile wieku ś. p. inż. Michał Eugeniusz Lyssy, dyrektor techniczny zakładów Warszawskiej Spółki Akcyjnej Budowy Parowozów. Zmarły, wybitny fachowiec, inżynier politechniki lwowskiej, był dłuższy czas dyrektorem głównych warsztatów kolejowych w Stanisławowie, poczem od chwili powstania Warsz. Sp. Akc. Budowy Parowozów brał czynny udział w organizacji jej zakładów, jako główny pomocnik i współtowarzysz pracy naczelnego dyrektora Spółki prof. inż. Zygmunta Sochackiego.

Ś. p. inż. Lyssy cieszył się wielkim uznaniem swych współpracowników i wszystkich, którzy go znali. Jako przedstawiciel fabryki, należącej do Polskiego Związku Przemysłowców Metalowych, był kilkakrotnie wybierany na przewodniczącego Walnych Zgromadzeń członków Związku. Jako troskliwy opiekun robotników fabryki, której był dyrektorem, zyskał sobie niepodzielnie ich serca. Świadczył o tem tłumny udział robotników w pogrzebie, który się odbył we wtorek d. 26 maja r. b. na Powązkach, po nabożeństwie żałobnym w kościele Św. Aleksandra.

Nad otwartym grobem ś. p. inż. Lyssego przemówił w imieniu Polskiego Związku Przemysłowców Metalowych wicedyrektor Związku inż. M. Chorzewski, oddając hołd zasługom Zmarłego.

Cześć Jego pamięci!

OSOBISTE. Do rady giełdowej giełdy pieniężnej w Warszawie został wybrany na trzechlecie 1925—1927 r. p. Stefan Przanowski, członek rady Polskiego Związku Przemysłowców Metalowych, członek rady Banku Polskiego, dyrektor naczelny Zakładów „Norblin, Br. Buch i T. Werner“.

WYSTAWA W KISZYNIOWIE.

Ministerstwo przemysłu i handlu podaje do wiadomości sfer gospodarczych, że w czasie od d. 15 sierpnia do d. 1 października odbędzie się pod protektorem księcia następcy tronu rumuńskiego wystawa rolniczo-handlowo-przemysłowa w Kiszyniowie. Na czele komitetu wystawowego stoi gubernator generalny Besarabji, generał Rudeczu.

Udział wystawców polskich na tej wystawie jest pożądanym. Warunki są do przejrzania w biurze Polskiego Związku Przemysłowców Metalowych.

IZBA HANDLOWA WĘGIERSKO-POLSKA

Nowoorganizowana izba handlowa węgiersko-polska w Budapeszcie udziela na żądanie najdokładniejszych informacji w sprawie zawarcia polsko-węgierskiej umowy handlowej i stosunków polsko-węgierskich.

Adres izby: Magyar-Lengyel Kereskedelmi Kamara, Budapest V. Balvány u. 16.

ZNAJOMOŚĆ USTAW STEMPOWYCH.

Znajomość ustaw i przepisów stempowych, wysokości należnych opłat i t. d. obowiązuje obywateli polskich pod wysokimi karami, ale nie obowiązuje urzędników skarbowych. Oto przykład.

Weksle, wystawione i płatne zagranicą, opłacają, obiegając w Polsce, *połowę* obowiązującego w kraju stempla wekslowego. *) Tymczasem warszawska kasa skarbową I (Rymarska 1) pobrała dnia 18 maja pod Nr. 19425 od takiego weksla, z terminem płatności poniżej 3-ch miesięcy, opiewającego na 5867,20 guldenów gdańskich, to znaczy na mniej niż 6000 złotych, zamiast obowiązujących 1½‰, czyli 9 złotych,—12 złotych, to znaczy 2‰. Na jakiej zasadzie?

Reklamacja telefoniczna w kasie z podaniem numeru pobranej opłaty, nie wystarczyła. Urzędnik kasy poradził zwrócić się z reklamacją *na piśmie* do urzędu skarbowego opłat stempłowych (Nalewki 2). Ponieważ za podanie do urzędu należałoby zapłacić stempel w wysokości 2 złotych i czekać na zwrot 3-ch złotych parę miesięcy, przeto dla odzyskania 1 złotego nie opłaciło się tracić czasu, papieru, atramentu i znaczka pocztowego.

Takie o to drobne przykrości spotyka handel polski na swojej drodze.

RYNEK TOWAROWY NA SUROWCE I ARTYKUŁY TECHNICZNE DLA PRZEMYSŁU METALOWEGO.

Ceny hurtowe na surowce i artykuły techniczne dla przemysłu metalowego w dniu 29-ym maja r. 1925 w złotych (pg. danych S. A. „Zjednoczeni Polscy Przemysłowcy Metalowi“).

a) za 1 tonę franco wagon stacja załadowania:	
Surówka odlewnicza „Chlewiska“ na węglu drzewnym	Zł. gr. 147.—
Surówka odlewnicza „Stąporków“ (loco huta) № 0	156.—
Surówka odlewnicza „Stąporków“ (loco huta) № I	147.—
Surówka odlewnicza Ostrowiecka № 0	148.—
Surówka odlewnicza Ostrowiecka № I	146.—
Surowka odlewnicza Witkowska № I (ocłona)	160.—
Złom żeliwny (fragment lany)	125.—
Żelazo handlowe krajowe	200.—
Bednarka gorąco walcowana	235.—

*) Patrz art. 2 ustawy z d. 26. X. 1921 o opłatach stempłowych od weksli (Dz. Ust. Nr. 38 z r. 1922 poz. 313).

Bednarka zimno walcowana	405.—
Walcówka (druć okrągły od 5½ do 13 mm., kwadratowy od 5¼ do 8 mm.)	265.—
Błacha (cena zasadnicza)	270.—
Koks karwiński	44.50
Koks górnośląski twardy	29.—
miękki	29.—
Węgiel kowalski myty cieszyński	37.35
górnośląski gruby	21.—
Węgiel dąbrowski gruby	18.—
Cegła ogniotrwała normalna (za sztukę gr. 15)	56.—
kopulakowa	65.—
Gлина ogniotrwała mielona	25.—
Zaprawa szamotowa	35.—
Grafit podwójnie szlamowany (bez cła)	141.—
Kamień wapienny	4.—

Ceny metali według notowań giełdy londyńskiej w dn. 28. V. 25 r. w złotych po kursie dnia za tonnę metr.

Aluminium	3107	Miedź standard	1494
Antymon	1722	Ołów miękki	829
Cyna standard	6326	Nikiel	4101
Cynk hutniczy	873	Rtęć	10854
Miedź elektrolityczna	1582	Srebro za 1 kg.	108

Tendencja spokojna

NOTATKI.

Polska więzieniem dla swoich obywateli. Średniowieczna zależność chłopów od pana odżyła po wojnie w postaci zależności poddańczej obywatela od państwa. Polacy współcześni stali się *glebae adscripti*, jak niegdyś chłopów za dawnych pańszczyźnianych czasów. Nie wolno im rozporządzać swoją własnością, gdyż o i, i ich mienie, są własnością państwa. Państwo im nakazuje, co mają jeść, co pić, w co się ubrać, gdzie się leczyć i t. d. Nie wolno im opuszczać ziemi, do której są przypisani. Droga prohibicyjnej opłaty za paszporty zagraniczne polacy średniej zamocności zostali uwięzieni w swym własnym kraju.

Utrudnienie, a właściwie faktyczne uniemożliwienie wyjazdów zagranicę ma być jednym ze sposobów zatrzymania w kraju walut, które uciekają skutkiem wzmożonego importu. Zarówno ten, jak i inne sposoby, stosowane dość nerwowo przez rząd, są leczeniem symptomów zamiast choroby. *Chorobą zaś jest kosztowność polskiej produkcji.* Nie uleczą jej ani doraźne zakazy wyjazdów, ani nagłe podwyższenia cel. Przeciwnie—raczej ją wzmogą.

Przemysł polski oddawna już wskazuje źródło tej choroby i sposoby jej leczenia, ale sejm i rząd nie chcą o nich słyszeć.

Tow. Akc. J. JOHN w Łodzi

WYRABIA JAKO SPECJALNOŚĆ:

Transmisje i części transmisyjne; **Koła** zębate; **Naprzęzacz** pasów i t. p. Konstrukcja lekka i solidna; wykonanie wzorowe; minimalne zużycie siły i smarów. Dostawa normalnych części z zapasu.

Tokarki szybkotnące, konstrukcji nowoczesnej wykonane najdokładniej, o wysokości kłów 150. 230 i 300 mm i długości toku do 3 metrów. Łby rewolwerowe, lunety, uchwyty samocentrujące. **Imadła** równoległe o szerokości szczęk 100 mm.

Wiertarki słupowe 32 i 40 mm.

Kalandry wszelkiego rodzaju dla przemysłu **włókienniczego i papierniczego** jak: rolkowe, frykcyjne, wodne, matowe, **finiszowe** prasy nieckowe (Muldenpressen). Wykonanie pierwszorzędne, w niczem nieustępujące najdroższemu zagranicznym kalandrom. Około 200 kalandrów w ruchu. **Reparacja** walców, obtaczanie, szlifowanie i obijanie bawełną, jutą lub papierem.

Śruby z nakrętkami wszelkiego rodzaju.

Kotły żeliwne oryg. Strebel'a do ogrzewań centralnych.

Ruszt ekonomiczne podług własnego systemu i **odlewy** według nadesłanych modeli lub rysunków.

Własne biura sprzedaży:

WARSZAWA	LWÓW	KRAKÓW	POZNAŃ	KATOWICE	LUBLIN	GDĄŃSK
Jerozolińska 51	Zybkiewicza 39	Basztowa 24	Cieszkowskiego 8.	Bałowego 4	Krak.-Przedm. 58	Schüsseldamm 62

- Armatura na parę i wodę:**
S. A. Handlu i Przemysłu Metalowego M. Lisowski. Warszawa, ulica Nowowiejska Nr. 22, tel. 173-90 i 210-59.
- Beczki żelazne:**
Tow. Akc. Wł. Gostyński i S-ka w Warszawie, Mokotowska 3, tel. 14-84.
- S. A. Handlu i Przemysłu Metalowego M. Lisowski. Warszawa, ulica Nowowiejska Nr. 22, tel. 173-90 i 210-59.
- Druty wszelkiego rodzaju:**
Dąbrowski Przemysł Druciany B-cia Klein w Dąbrowie Górniczej.
- Źwigniki—Łańcuchy:**
Bracia Jenike, inż., Warszawa, Aleja Jerozolimska 20 tel.: 29-64 i 220-00.
- Tow. Akc. Wł. Gostyński i S-ka w Warszawie, Mokotowska 3, tel. 14-84.
- Warsz. Fabr. Masz. windowych „Sita”, Chłodna 5, tel. 47-78.
- Garnki i przewody rurowe:**
Eberhard, Wolskii S-ka, Szara 12.
- Garbarskie maszyny:**
B-cia Steinberg i Sp. w Warszawie, Wronia 80.
- Gryzarki:**
Stowarzyszenie Mechaników Polskich z Ameryki Sp. Akc. Warszawa, Marszałkowska 46.
- Gryzarki uniwersalne:**
Fabryka maszyn i odlewnia żelaza Waldemar Krusche i S-ka w Pabjanicach.
- Gwoździarki i ciągarki:**
B-cia Steinberg i Sp. w Warszawie, Wronia 80.
- Imadła:**
Stowarzyszenie Mechaników Polskich z Ameryki Sp. Akc. Warszawa, Marszałkowska 46.
- Imadła ślusarskie kute:**
S. A. Handlu i Przemysłu Metalowego M. Lisowski. Warszawa, ulica Nowowiejska Nr. 22, tel. 173-90 i 210-59.
- Kalandry:**
Tow. Akc. J. John w Łodzi.
- Konstrukcje żelazne:**
Inż. Gniazdowski i Janiszewski Sp. Akc. w Lublinie.
- S. A. Handlu i Przemysłu Metalowego M. Lisowski. Warszawa, ulica Nowowiejska Nr. 22, tel. 173-90 i 210-59.
- Eberhard, Wolskii S-ka, Szara 12.
- Koła wozowe o obręczach prasą nasadzanych:**
Fabryka Koł i Wozów M. Margulies Płock.
- Konstrukcje żelazne, schody, cieplarnie:**
Tow. Akc. Wł. Gostyński i S-ka w Warszawie, Mokotowska 3, tel. 14-48.
- Kotły parowe:**
S. A. Handlu i Przemysłu Metalowego M. Lisowski. Warszawa, ulica Nowowiejska Nr. 22, tel. 173-90 i 210-59.
- * Spółka Akcyjna Budowy Kotłów Parowych i Maszyn. „W. Fitzner i K. Gamper” w Sosnowcu.
- Kuto lane odlewy:**
Inż. Gniazdowski Janiszewski, Sp. Akc. w Lublinie.
- Kuźnie polowe:**
Tow. Akc. Wł. Gostyński i S-ka w Warszawie, Mokotowska 3, tel. 14-84.
- * Eberhard, Wolskii S-ka, Szara 12.
- Liny stalowe—Drut stalowy:**
Bracia Jenike, inż., Warszawa, Aleja Jerozolimska 20 tel.: 29-64 i 220-00.
- Lokomobile przemysłowe:**
Nitsche i S-ka, Fabryka Maszyn w Poznaniu.
- Łańcuchy elektryczne spawane i patentowane (Victor) do celów gospodarczych i technicznych:**
Dąbrowski Przemysł Druciany B-cia Klein w Dąbrowie Górniczej.
- Łańcuchy rolkowe:**
Do samochodów ciężarowych, osobowych i motocyklowych. Łańcuchy Galla do transmisji i przegubowe, Fabryka St. Kubiak, Warszawa, Hrubieszowska 9 tel. 75-44.
- Łańcuchy „Galla”:**
Transmisyjne, ciężarowe i rolkowe wszelkich wymiarów. Bracia Mencil, Fabryka Wyrobów Żelaznych. Warszawa, ul. Czerwonego Krzyża 3, tel. 13-83.
- Maszyny rolnicze:**
Nitsche i S-ka, Fabryka Maszyn w Poznaniu.
- Młocarnie szerokomłotne syst. „Jaehne”:**
Fabryka maszyn i odlewnia żelaza Waldemar Krusche i S-ka w Pabjanicach.
- Maszyny ceglarskie:**
B-cia Kanczewscy S. A. w Częstochowie.
- Narzędzia do obróbki metali:**
Stowarzyszenie Mechaników Polskich z Ameryki Sp. Akc. Warszawa, Marszałkowska 46.
- Nity blacharskie saskie:**
Dąbrowski Przemysł Druciany B-cia Klein w Dąbrowie Górniczej.
- Obrabiarki do metali i drzewa:**
Stowarzyszenie Mechaników Polskich z Ameryki Sp. Akc. Warszawa, Marszałkowska 46.
- Odlewy żelazne:**
Eberhard, Wolskii S-ka, Szara 12.
- Odlewnie żelaza:**
Tow. Akc. Wł. Gostyński i S-ka w Warszawie, Mokotowska 3, tel. 14-84.
- Odlewnie żelaza i metali:**
S. A. Handlu i Przemysłu Metalowego M. Lisowski. Warszawa, ulica Nowowiejska Nr. 22, tel. 173-90 i 210-59.
- * B-cia Kanczewscy S. A. w Częstochowie.
- Okna żelazne:**
Tow. Akc. Wł. Gostyński i S-ka w Warszawie, Mokotowska 3, tel. 14-84.
- * Eberhard, Wolskii S-ka, Szara 12.
- * Krawczyk i S-ka w Zawierciu.
- Okna żelazne i drewniane z własnym okuciem fabrycznym:**
Jan Broda, Toruń.
- Okucia budowlane i meblowe:**
Jan Broda, Toruń.
- Piece żelazne syst. powolnego spalania:**
Eberhard, Wolskii S-ka, Szara 12.
- Prasy ekscentryczne, frykcyjne i balansowe:**
B-cia Steinberg i Sp. w Warszawie, Wronia 80.
- Prasy, tłoczarki cierne: mimośrodowe i balansowe:**
B-cia Kanczewscy S. A. w Częstochowie.
- Pędnie:**
Tow. Akc. J. John w Łodzi.
- * Krawczyk i S-ka w Zawierciu.
- * B-cia Steinberg i S-ka, w Warszawie Wronia 80.
- * B-cia Kanczewscy S. A. w Częstochowie.
- * Eberhard, Wolskii S-ka, Szara 12.
- Pompy:**
Brandel, Witoszyński i S-ka, Grochowska 37.
- Prasy mimośrodowe:**
Stowarzyszenie Mechaników Polskich z Ameryki Sp. Akc. Warszawa, Marszałkowska 46.
- Sikawki i narzędzia ogniowe:**
Bracia Mencil, Fabryka Wyrobów Żelaznych i Sikawek. Warszawa, ul. Czerwonego Krzyża 3, tel. 13-83.
- Ruszt do palenisk ruchomych i stałych:**
St. Weigt i S-ka, Łódź, Senatorska 22, tel. 2-87.
- Sprężyny do mebli:**
Dąbrowski Przemysł Druciany B-cia Klein w Dąbrowie Górniczej.
- Śruby, nakrętki, nity:**
Bartelmuss i Suchy, Bielsko (Śląsk).
- Śruby:**
Tow. Akc. J. John w Łodzi.
- Strugarki:**
Stowarzyszenie Mechaników Polskich z Ameryki Sp. Akc. Warszawa, Marszałkowska 46.
- Suwnice:**
Eberhard, Wolskii S-ka, Szara 12.
- Suwnice (krany) mostowe, przesuwne, dźwigi pionowe-elektryczne, transmisyjne, ręczne:**
Inż. Gniazdowski i Janiszewski, Sp. Akc. w Lublinie.
- * Bracia Jenike, inż. Warszawa, Aleja Jerozolimska 20 tel.: 29-64 i 220-00.
- * Warsz. Fabr. Masz. windowych „Sita”, Chłodna 5, tel. 47-78.
- Taczki żelazne 75 i 100 litr. pojemności:**
Jan Broda, Toruń.
- Tokarki:**
Tow. Akc. J. John w Łodzi.
- * Stowarzyszenie Mechaników Polskich z Ameryki Sp. Akc. Warszawa, Marszałkowska 46.
- Traki i wszelkie obrabiarki do drzewa:**
„Unia” Zjednoczone Fabryki Maszyn Tow. Akc. Oddział: C. Blumwe i Syn, Bydgoszcz-Wilczak.
- Turbiny wodne syst. Francis’a o wysokim współczynniku pożytecznego działania L. Warwasiński, J. Wojakowski i Sp. Fabryka Maszyn i Odlewnia Żelaza w Noworadomsku.**
- Urządzenie do motorów na gaz ssany (generatory):**
Eberhard, Wolskii S-ka, Szara 12.
- Wagony wąskotorowe osobowe i towarowe:**
S. A. Handlu i Przemysłu Metalowego M. Lisowski. Warszawa, ulica Nowowiejska Nr. 22, tel. 173-90 i 210-59.
- * Tow. Akc. Wł. Gostyński i S-ka w Warszawie, Mokotowska 3, tel. 14-84.
- Walce młyńskie utwardzone:**
St. Weigt i S-ka, Łódź, Senatorska 22, tel. 2-87.
- Walce żeliwne utwardzone:**
Tow. Akc. J. John w Łodzi.
- Wialnie do czyszczenia zboża:**
Fabryka Maszyn Rolniczych M. Margulies Płock.
- Wiertarnie kolumnowe szybokieżne:**
Najnowsze typu. L. Warwasiński, J. Wojakowski i Sp. Fabryka Maszyn i Odlewnia Żelaza w Noworadomsku.
- * Fabryka maszyn i odlewnia żelaza Waldemar Krusche i S-ka w Pabjanicach.
- Wiertarki:**
Tow. Akc. J. John w Łodzi.
- * Stowarzyszenie Mechaników Polskich z Ameryki Sp. Akc. Warszawa, Marszałkowska 46.

WYDAWCA: W imieniu Polskiego Związku Przemysłowców Metalowych: Dyrektor Zarządzający inż. S. J. Okolski.
REDAKTOR inż. Maurycy Chorzewski.

CENY OGŁOSZEŃ: Cała strona złp. 180; pół strony złp. 100; 1/4 strony złp. 60; 1/8 strony złp. 40;
Drobne ogłoszenia tekst 3 wierszowy 30 zł. kwartalnie; za każdy wiersz dodatkowy 5 zł. kw.
Członkowie Związku zamawiający ogłoszenia bezpośrednio, otrzymują stosowny rabat.